I. Školský vzdelávací program pre: Materská škola Kuková, Kuková 41

Cesta za poznaním

Motto: „ Keď mi niečo povieš, zabudnem na to; keď mi to ukážeš, možno si to zapamätám; keď ma to naučíš, porozumiem tomu.“

Čínske príslovie

II. Vymedzenie poslania školy a ciele a poslanie výchovy a vzdelávania a zameranie materskej školy

Poslanie a zameranie materskej školy:

Materská škola sa dnes chápe paralelne s rodinou ako pôsobiaca verejná inštitúcia, ktorá dopĺňa rodinnú výchovu o cieľavedomé výchovno - vzdelávacie pôsobenie.
Koncepcia našej materskej školy vychádza z filozofie tvorivo humanistickej výchovy, kde stredobodom nášho záujmu je dieťa ako individuálna osobnosť a jeho sebarozvoj. V úzkej spolupráci s rodinou uprednostňujeme potreby a záujmy sebarealizujúceho sa dieťaťa s rešpektovaním individuálnych a vekových zvláštností celého predškolského obdobia. Považujeme dieťa za hodnotnú osobnosť a sme otvorení spolupráci s telesne postihnutými a zdravotne oslabenými deťmi. Vnímame výchovu ako vytváranie výchovných situácií, realizovanú formou edukačných aktivít, založenú na uvedomovaní si želaných cieľov pri aktívnom prežívaní. Uvedomujeme si, že najväčším klenotom vo výchove dieťaťa predškolského veku je hra, ktorá je pre nás, učiteľky, informačnou bránou do duše dieťaťa. Preto väčšinu našich aktivít realizujeme v hrách. Teší nás každý konkrétny posun vpred vo vývine dieťaťa. Nie je nám ľahostajné ani zdravie našich detí, záleží nám však aj na ich zdravom duchovnom vývoji. Osobnosť človeka sa skladá z troch zložiek – telesnej, duševnej, a duchovnej. Ak sa má zdravá osobnosť správne vyvíjať, je potrebné rozvinúť každú z týchto troch zložiek. Materská škola obohacuje výchovu a vzdelávanie o environmentálnu výchovu a výchovu k zdravému životnému štýlu.

Ciele a poslanie výchovy a vzdelávania:

Našou prioritou je, aby deti počas dochádzky do materskej školy získali potrebné vedomosti a zručnosti, aby ich vedeli vždy správne použiť, aby si rozvíjali kľúčové spôsobilosti, boli komunikatívne, tvorivé.

Dávať šancu každému dieťaťu, aby sa rozvíjalo podľa svojich schopností a bolo mu umožnené zažiť úspech, je jedným z cieľov našej práce. Pri uplatňovaní cieľov predprimárneho vzdelávania zohľadňujeme potrebu celostného rozvoja osobnosti dieťaťa a vyvážene rozvíjame psychomotorickú, kognitívnu, sociálno-emocionálnu i morálnu stránku dieťaťa. V predškolskom veku má výchova a vzdelávanie činnostný a procesuálny charakter, preto všeobecné i špecifické ciele smerujeme k rozvoju elementárnych základov kľúčových kompetencií.

Vo výchove a vzdelávaní prihliadame na rôzne sociokultúrne a socioekonomické rodinné zázemie detí, venujeme sa primerane každému dieťaťu, rešpektujeme multikultúrnosť rodín.

Ďalšie ciele :

- posilniť úlohu a motiváciu učiteľov, ich profesijný a odborný rast
- podporovať osobnosť a záujmy každého dieťaťa
- skvalitniť spoluprácu s rodičmi, verejnosťou a inými školami
- zaviesť nové formy a metódy práce

Vymedzenie vlastných cieľov a poslania výchovy a vzdelávania
Dlhodobé ciele materskej školy:

- Skvalitňovať prípravu detí na vstup do základnej školy počas celej dochádzky dieťaťa do materskej školy.
- Vytvárať podmienky na individuálnu integráciu detí a ich následný vstup do základnej školy.
- Vytvárať pozitívny vzťah k prírode.
- Prezentovať činnosť materskej školy na verejnosti.
- Zvyšovať u detí túžbu po environmentálnom poznaní.

III. *Stupeň vzdelania:* predprimárne vzdelanie

Predprimárne vzdelanie získa dieťa absolvovaním posledného roka školského vzdelávacieho programu odboru vzdelávania v materskej škole.
Dokladom o získanom stupni vzdelania je osvedčenie o získaní predprimárneho vzdelania. Tento doklad vydá riaditeľ materskej školy len dieťaťu, ktoré absolvovalo posledný rok vzdelávacieho programu odboru vzdelávania v materskej škole.

Profil absolventa

- Dieťa je po absolvovaní materskej školy pripravené na vstup do základnej školy. Vzdelávanie v materskej škole smeruje k osvojeniu všeobecného vzdelania a poskytuje základné predpoklady pre všeobecné vzdelávanie na nasledujúcich stupňoch vzdelávania. Predpokladom na vstup do primárneho vzdelávania je dosiahnutie školskej spôsobilosti.
- Dieťa, ktoré absolvuje materskú školu, disponuje štandardnými charakteristikami školskej spôsobilosti. Miera štandardizácie výkonov napĺňajúcich uvedené dimenzie školskej spôsobilosti je konkretizovaná v časti *Vzdelávacie štandardy* tohto školského vzdelávacieho programu.
- Ciele a vzdelávací obsah materskej školy sú v tomto vzdelávacom programe vyjadrené v jednotlivých vzdelávacích oblastiach tak, že sú kompatibilné so základnými požiadavkami na kombináciu vedomostí, zručností a postojov vyjadrenú v koncepte tzv. kľúčových kompetencií v *Odporúčaní Európskeho parlamentu a Rady Európskej únie z 18. decembra 2006 o kľúčových kompetenciách pre celoživotné vzdelávanie* (2006/962/ES). Podľa tohto odporúčania sú to tie kľúčové kompetencie, ktoré potrebujú všetci jednotlivci na osobné uspokojenie a rozvoj, aktívne občianstvo, spoločenské začlenenie a zamestnanosť. Dimenzie školskej spôsobilosti v našom národnom kontexte tradične vyjadrujú aj obsahujú základné aspekty kľúčových kompetencií, samozrejme pri zohľadnení špecifík predškolského vzdelávania.
- Zohľadňujúc základný rámec kľúčových kompetencií dieťa v materskej škole získava prvotné základy:
    1. komunikačných kompetencií,
    2. matematických kompetencií a kompetencií v oblasti vedy a techniky,
    3. digitálnych kompetencií,
    4. kompetencii učiť sa, riešiť problémy, tvorivo a kriticky myslieť,
    5. sociálnych a personálnych kompetencií,
    6. občianskych kompetencií,
    7. pracovných kompetencií.

Podrobne sú jednotlivé kľúčové kompetencie rozpísané v časti za učebnými osnovami.

IV. Dĺžka štúdia a formy výchovy vzdelávania

Zriaďovateľom materskej školy je Obec Kuková. Z geografického hľadiska tvorí spádovú oblasť obec Kuková. Deťom vo veku 3 – 7 rokov poskytujeme celodennú starostlivosť. Výnimočne možno prijať dieťa od dovŕšenia dvoch rokov veku. Z právnych predpisov nevyplýva možnosť prijatia dieťaťa mladšieho ako dva roky do materskej školy zapísanej v registri škôl a školských zariadení, a to bez ohľadu na jej zriaďovateľa. Povinné predprimárne vzdelávanie pre deti predškolského veku je bezplatné. Povinné predprimárne vzdelávanie trvá jeden školský rok.

Ak dieťa po dovŕšení šiesteho roku veku nedosiahne školskú spôsobilosť, bude pokračovať v plnení povinného predprimárneho vzdelávania ešte jeden školský rok za podmienok ustanovených v zákone.

Výchova a vzdelávanie, poldenná aj celodenná, sa v materských školách uskutočňuje dennou formou. Denná forma výchovy a vzdelávania sa môže uskutočňovať aj dištančnou formou.

Povinné predprimárne vzdelávanie dieťa plní formou pravidelného denného dochádzania v pracovných dňoch v rozsahu najmenej štyri hodiny denne, okrem času školských prázdnin. Dieťa so zdravotným znevýhodnením môže plniť povinné predprimárne vzdelávanie v rozsahu menej ako štyri hodiny denne za podmienok ustanovených zákonom.

Výchova a vzdelávanie sa v materskej škole uskutočňuje prostredníctvom nasledovných foriem denných činností:

- hry a činnosti podľa výberu detí,
- zdravotné cvičenie,
- vzdelávacia aktivita,
- pobyt vonku,
- činnosti zabezpečujúce životosprávu (osobná hygiena, stravovanie, odpočinok).

Spôsob, podmienky ukončovania výchovy a vzdelávania a vydávanie dokladu o získanom vzdelaní

Predprimárne vzdelávanie ukončuje dieťa spravidla v školskom roku, v ktorom do 31. augusta dosiahne šiesty rok veku a dosiahne školskú spôsobilosť. Predprimárne vzdelávanie môže dieťa ukončiť aj vtedy, ak nedovŕšilo šiesty rok veku, ale podľa vyjadrenia príslušného zariadenia výchovného poradenstva a prevencie a všeobecného lekára pre deti a dorast môže plniť povinnú školskú dochádzku /predčasné zaškolenie dieťaťa na žiadosť rodičov/.

Dokladom o získanom stupni vzdelania je Osvedčenie o absolvovaní predprimárneho vzdelávania, ktoré vydáva materská škola.

V. Učebné osnovy

Učebné osnovy sú súčasťou školských vzdelávacích programov. Vymedzujú výchovno – vzdelávacie ciele, obsah a rozsah vyučovania. Obsah vzdelávania v materskej škole je obsahom všeobecného vzdelávania a je štruktúrovaný v obsahovo jasne definovaných a ohraničených oblastiach všeobecného vzdelávania podobne, ako je to na následných stupňoch vzdelávania. Jednotlivé vzdelávacie oblasti reprezentujú základné obsahy ľudskej kultúry a pokrývajú všetky aspekty kultúrnej gramotnosti, ktoré sa v súčasnej kultúre považujú za hodnotné a ktoré sa budú kontinuálne rozvíjať na následných vzdelávacích stupňoch. Vymedzený obsah jednotlivých vzdelávacích oblastí pokrýva a vyčerpáva komplexne celý obsah vzdelávania v materskej škole, nie je teda nadstavovaný ďalšími doplnkovými či prierezovými témami, resp. tematickými okruhmi. Obsah vzdelávacích oblastí nevylučuje možnú aktualizáciu, inováciu a obohatenie v rámci školských vzdelávacích programov. Vymedzené vzdelávacie oblasti sú postačujúce na to, aby pokryli celý komplex všeobecného

vzdelávania a kultúrnej gramotnosti, takže akákoľvek potenciálna inovácia obsahu vzdelávania je realizovateľná v nich samotných.
Obsah vzdelávania v materskej škole sa vymedzuje v nasledujúcich vzdelávacích oblastiach:
- Jazyk a komunikácia,
- Matematika a práca s informáciami,
- Človek a príroda,
- Človek a spoločnosť,
- Človek a svet práce,
- Umenie a kultúra,
- Zdravie a pohyb.

1. **Jazyk a komunikácia**

- Je zdrojom bohatej jazykovej skúsenosti – slúži ako jazykový vzor, zdroj jazykovej rôznorodosti v spisovnej, kultivovanej a vysoko rozvinutej podobe materinského jazyka. Prispieva tak k rozvoju hovorenej podoby jazyka a komunikácie, stimulácii vývinu reči na úrovni všetkých jej zložiek – slovnej zásoby, súvislého, gramaticky správneho, spisovného a sociálne primeraného vyjadrovania sa.
- Je bohatým zdrojom poznatkov a vedomostí o reči, prispieva k rozvoju všetkých významných predpokladov („prekurzorov“) vývinu gramotnosti (rozvíja počúvanie a porozumenie čítaného textu, chápanie významu a funkcií písanej reči, uvedomovanie si vzťahu medzi hovorenou a písanou podobou jazyka) tak na úrovni jej obsahových ako aj formálnych aspektov.
- Je dôležitým zdrojom pozitívnych zážitkov a skúseností, podporujúcich motiváciu, záujem a vzťah k písanej kultúre, vzdelávaniu a učeniu.

2. **Matematika a práca s informáciami**

- Hlavným cieľom tejto oblasti je poskytnúť základy matematických a informatických poznatkov a zručností, pomocou ktorých sa ďalej rozvíja matematické myslenie a matematické činnosti vo vzdelávaní na vyšších vzdelávacích stupňoch. Prostredníctvom jej obsahu sa začína rozvíjať presné myslenie dieťaťa, chápanie čísel a jednoduchých operácií s nimi, ako aj rozvoj základov algoritmického myslenia.

3. **Človek a príroda**

- Hlavným cieľom vzdelávacej oblasti *Človek a príroda* je počiatočný rozvoj prírodovednej gramotnosti. Úlohou učiteľky je viesť deti k vyjadrovaniu aktuálnych predstáv o predmetoch, javoch a situáciách určených vzdelávacím štandardom tak, aby malo každé dieťa možnosť vyjadriť svoju predstavu a prostredníctvom premyslených podnetov učiteľky ju meniť a zdokonaľovať.

4. **Človek a spoločnosť**

- Hlavným cieľom vzdelávacej oblasti *Človek a spoločnosť* je viesť dieťa k základnej orientácii v blízkom spoločenskom prostredí – v jeho časových, priestorových, sociálnych, medziľudských vzťahoch. Uvedená vzdelávacia oblasť sa orientuje na *poznávanie spoločenského prostredia* a na *prosociálnu výchovu*.

5. **Človek a svet práce**

- Hlavným cieľom vzdelávacej oblasti *Človek a svet práce* je rozvíjanie úkonov bežného dňa a zručností pri používaní nástrojov potrebných v bežnom živote, pričom predškolské vzdelávanie rozvíja tie, ktoré sú v rámci vývinového hľadiska pre dieťa dôležité; napríklad vytvára grafomotorické predispozície, dieťa lepšie zvláda seba obslužné činnosti, zvláda v domácnosti bežné úkony. Učiteľkinou úlohou je vytvárať dostatočný priestor s dostatočným materiálnym zabezpečením tak, aby každé dieťa malo rovnakú možnosť prakticky si rozvíjať zručnosti, ktoré sú špecifikované vzdelávacími štandardmi.

6. **Umenie a kultúra**

Vzdelávacia oblasť ***Umenie a kultúra*** má dve základné časti – ***hudobnú výchovu a výtvarnú výchovu***.

- ***Hudobná výchova*** vychádza z hudobného umenia a jej hlavným cieľom je rozvíjať elementárne hudobné schopnosti, zručnosti a návyky detí predškolského veku**,** ktoré sa stanú základom pre ich ďalšie plnohodnotné zmocňovanie sa hudby**.** Ide o komplex hudobných aktivít, ktoré sa navzájom prelínajú, podmieňujú, dopĺňajú, podporujú a zmysluplne integrujú. Dieťa je potrebné vnímať ako jedinečnú osobnosť s väčšou či menšou mierou hudobného nadania, ktorá má právo byť rozvíjaná po

hudobnej i emocionálnej stránke. Jednotlivé hudobno-výchovné činnosti tvoria šesť podoblastí tejto vzdelávacej oblasti.

- ***Výtvarná výchova*** v predprimárnom vzdelávaní vychádza z psychických dispozícii dieťaťa. Jeho tendencie vyjadrovať sa kresebne a v materiáloch súvisia s potrebou zanechať viditeľnú a hmatateľnú stopu a vyjadriť prostredníctvom predmetného artefaktu svoju fantáziu. V rámci výtvarných činností sa dáva priestor dôležitým funkciám rozvíjajúcej sa psychiky dieťaťa: hľadaniu a vytváraniu si foriem na vyjadrenie svojho vnútorného sveta (stvárnenia svojich myšlienkových modelov) a rozvíjaniu schopností a zručností (technického zvládnutia nástrojov a materiálov).
  Hlavným cieľom výtvarnej výchovy je dosiahnuť, aby deti prostredníctvom hravých činností s materiálmi, nástrojmi a jednoduchými výtvarnými vyjadrovacími prostriedkami vyjadrovali svoju fantáziu, rozvíjali si svoje schopnosti a získavali základné zručnosti v komunikácii a poznávaní sveta prostredníctvom vizuálnej kultúry.

7. **Zdravie a pohyb**

- Hlavným cieľom vzdelávacej oblasti *Zdravie a pohyb* je poskytovať základné informácie súvisiace so zdravím a súčasne prostredníctvom vhodných telesných cvičení viesť dieťa k osvojeniu a zdokonaľovaniu nových pohybových schopností a zručností.
- Vzdelávacia oblasť *Zdravie a pohyb* je zameraná na pohyb ako prostriedok upevňovania zdravia a podpory správneho psychosomatického a psychomotorického vývinu detí predškolského veku. Dieťa by malo byť motivované k pohybovej aktivite a využívať ju v každodennom živote bez častého pocitu únavy alebo vyčerpania. Dôležitou súčasťou tejto oblasti sú i základné hygienické návyky a jednoduché sebaobslužné činnosti.

8. **Environmentálne hodnoty** sú na rozvíjanie vzťahu k prírode, poznávanie dôležitosti chrániť prírodu a svoje okolie.

Vzdelávacie štandardy:

Každá vzdelávacia oblasť Štátneho vzdelávacieho programu tak figuruje v troch rovinách:
1. výkonové štandardy,
2. obsahové štandardy,
3. evaluačné otázky.

Výkonové štandardy v jednotlivých vzdelávacích oblastiach sú vyjadrené v pozorovateľných a hodnotiteľných výkonoch len **pre posledný rok materskej školy** a majú podobu konkrétnych ukazovateľov školskej spôsobilosti. Výkonové štandardy smerujú k štandardnému výkonu, nestanovujú výkonový ideál. Výkonový štandard je dosiahnuteľný u väčšiny detskej populácie v rámci štandardných výchovno-vzdelávacích podmienok materskej školy.
Obsahové štandardy sú ukotvené v konceptuálnych východiskách jednotlivých vzdelávacích oblastí pre štandardné podmienky vzdelávania v materských školách. Obsah vzdelávania nie je spracovaný výlučne ako výpočet tematických a pojmových jednotiek. Je prezentovaný na báze konceptuálneho prístupu k jeho štrukturácii, v každej vzdelávacej oblasti sa teda vychádza z určitých odborných a vedeckých východísk. Tieto východiská stanovujú špecifické princípy a zásady štrukturácie obsahu. Znamená to, že pri obsahu vzdelávania je priestor na uvedenie zásadných a základných princípov práce s ním. Zároveň s cieľom zabezpečenia funkčného vzťahu medzi prvkami obsahu vzdelávania a výkonmi dieťaťa sú zohľadnené základné a minimálne podmienky práce so vzdelávacím obsahom.
Evaluačné otázky - Práca s evaluačnými otázkami predstavuje konkrétny nástroj na zabezpečenie inklúzie vo vzdelávaní, pretože umožňuje naplánovať dosahovanie štandardov predškolského vzdelávania s ohľadom na diferencie detí a detských skupín v triedach.
Konkrétne evaluačné otázky obsiahnuté v Štátnom vzdelávacom programe pre predprimárne vzdelávanie v materských školách (učiteľky si vytvárajú a kladú mnohé ďalšie) a ich používanie uzatvára základný cyklus organizácie výchovno-vzdelávacieho procesu (sprostredkovanie obsahu – výkony dieťaťa – vyhodnocovanie procesu učenia – ďalšia práca s dieťaťom).

Evaluačné otázky slúžia na zefektívnenie plánovania výchovno-vzdelávacej činnosti. Zároveň majú tieto otázky podnietiť najmä rozvoj diagnostických a evaluačných nástrojov a ich uplatnenie v pedagogickej práci v materských školách.

Výkonové štandardy formulované v tabuľkách (pozri nižšie) nie sú spracované v prepojení na jeden obsahový štandard.
Obsahové štandardy sa vzťahujú k viacerým výkonovým štandardom.
Evaluačné otázky majú komplexnejší diagnostický význam, nevyplývajú priamo z výkonových štandardov. Skôr sa viažu na rozsiahlejšie súčasti jednotlivých vzdelávacích oblastí.

Obsahové celky a ich témy:

Obsahový celok	**Téma**
September:	V materskej škole
	V budove našej školy
Život v materskej škole	Kto sa o nás stará v MŠ
	Bezpečne do MŠ
Október:	Jeseň je tu
	Stromy a kríky v jeseni
Príroda v jeseni	Jeseň života – starí rodičia
	Jeseň v lese
November:	Ja som človek, ty si človek (ľudské telo)
	Kto sa mnou býva (rodinní vzťahy jedného dňa)
Spoznávam seba, svoj priestor, svoju činnosť	Čo kedy robíme (časové vzťahy jedného dňa)
	Z čoho sa to vyrába
December:	Biely svet (znaky zimy)
Zimné sviatky	Vianoce prichádzajú (vianočné prípravy)
	Čo nosím v srdiečku
Január:	Zimné športy
	Zima v lese
Zima – Mrzne, praská, fúka	Zima v okolí MŠ
	Zima v našej dedine
Február:	Fašiangy/Fašiangový karneval
	Čo som videl v ZOO – exotické zvieratá
Zabávam sa i pracujem	Práca záchranných zložiek – dopravné prostriedky
	Nákupy v obchode
Marec:	Kniha naša kamarátka
	Zvedavé očká – neživá príroda
Jarná rozprávka	Príroda sa prebúdza
	Rodí sa nový život
Apríl:	Tajomstvo Veľkej noci
	Čo skrýva les
Pracujem doma, na poli i v lese	Geometrické tvary
	Na zelenej lúke
Máj:	Naša krajina
	Mamka má sviatok
Tam, kde som doma	Pomocníci v domácnosti
	Podmorský svet
Jún:	Sviatok detí na našej planéte
	Už sa blíži leto
Keď prichádza leto	Čo vidíme pod lupou (hmyz)
	Lúčime sa so škôlkou – spomienkový album

VI. Vyučovací jazyk

Výchova a vzdelávanie sa v našej materskej škole uskutočňuje v slovenskom jazyku.

VII. Hodnotenie detí

Hodnotenie vzdelávacích výsledkov práce detí

Budeme dbať na to, aby sme prostredníctvom hodnotenia nerozdeľovali deti na úspešné a neúspešné. Hodnotenie budeme robiť na základe určitých kritérií, prostredníctvom ktorých budeme sledovať vývoj dieťaťa. Výsledky budú zaznamenávané v diagnostických hárkoch. Budeme odlišovať hodnotenie spôsobilosti od hodnotenia správania. V januári vypracujeme písomné polročné hodnotenie na každé dieťa a v júni písomné záverečné hodnotenie na každé dieťa, ktoré po podpise učiteľkami a riaditeľkou školy budú odovzdané rodičom.

HODNOTENIE EDUKAČNEJ ČINNOSTI:

- spoločné diskusie, rozhovory, individuálne aj skupinové konverzácie
- každodenné stretávanie sa s pozitívnymi vzormi u deti
- vykonávanie činnosti podľa záujmu dieťaťa
- dostatočná podpora a stimulácia rozvoja reči a jazyka u detí
- posilňovanie sebavedomia dieťaťa a jeho dôvery vo vlastné sily
- uplatňovanie získaných skúseností v praktických situáciách aj v ďalšom učení
- všímanie si spoločne s deťmi problémov okolo seba a zaujatie stanoviska
- sledovanie a vyhodnocovanie funkčností ŠKVP vzhľadom k deťom a zamestnancom
- hodnotenie zvládnutia výkonových štandardov v kognitívnej oblasti
- hodnotenie zvládnutia výkonových štandardov v sociálno-emocionálnej oblasti
- hodnotenie zvládnutia výkonových štandardov v perceptuálno-motorickej oblasti
- sledovanie kvality práce pedagogických zamestnancov
- zvýšenie individuálneho prístupu k deťom
- používanie pochvál vo väčšej miere
- zvýšené vyžadovania poďakovania, pozdravenia, prosby
- odmietanie nežiaduceho chovania
- posilňovanie sebavedomia detí a ich dôvera vo vlastné schopností
- vyjadrovanie a rozprávanie o svojich pocitoch, zážitkov rôznymi spôsobmi
- spoluvytváranie jasných a zmysluplných pravidiel v kolektíve detí
- uvedomovanie si vlastnej zodpovednosti za svoje konanie i s následkami
- kooperatívne činnosti vo dvojici, trojici, v skupine
- hry a činnosti zamerané na riešenie problémov
- činnosti zabezpečujúce spokojnosť a radosť,
- činnosti vyvolávajúce veselosť a pohodu
- využívanie informatívnych a komunikatívnych prostriedkov (knihy, encyklopédie, časopisy, počítač, internet)

KOMPETENCIE DETÍ

1. Psychomotorické kompetencie

Dieťa v závere predškolského veku:

- **používa v činnosti všetky zmysly,**

Mladšie deti	**Staršie deti**
- diagnostika úrovne zraku, sluchu, hmatu, čuchu	- diagnostika používania zmyslov vrátane chuti
- reakcia na verbálny pokyn v súvislosti so zmyslami	- reakcia na neverbálny pokyn v súvislosti so zmyslami

- postupne zapájať zmysly do pohybových aktivít	- využívanie zmyslov v pohybových aktivitách
- hudobno-pohybové aktivity, hry na telo	- rytmizácia s HN

- **ovláda pohybový aparát a telesné funkcie**,

Mladšie deti	**Staršie deti**
- cvičiť motoriku pri sebaobslužných prácach, hygiene, stolovaní	- správne používať motoriku pri sebaobsluhe, stolovaní, hygiene

- **prejavuje túžbu a ochotu pohybovať sa,**

Mladšie deti	**Staršie deti**
- viesť deti k potrebe pohybu	- prejavovať radosť z pohybu, vyžadovať si pohyb
- učiť deti pohybovať sa v daných situáciách	- uvedomelé využívanie pohybu v konkrétnych situáciách
- podporovať spontánny pohyb pri rôznych aktivitách	- podporovať spontánny pohyb v riadených aktivitách

- **ovláda základné lokomočné pohyby**

Mladšie deti	**Staršie deti**
- základy zdravotných cvikov, koordinácia pohybov	- uvedomelé prevádzanie zdravotných cvikov
- chôdza – cvičiť vzpriamenú chôdzu, po mierne zvýšenej rovine, po šikmej ploche s dopomocou, po schodoch	- správne sprievodné pohyby pri chôdzi, chôdza v organizovanom útvare, zmena smeru chôdze na pokyn
- beh – skupinový, vyhýbanie sa prekážkam,...	- beh za vedúcim dieťaťom, orientácia v priestore, zmeny smeru, ...
- skok – poskoky znožmo, výskoky, skok do diaľky z miesta, ...	- skok znožmo s prípravou na odraz, skok na jednej nohe, preskakovanie prekážok, skok do diaľky z miesta, s rozbehom, cez švihadlo, ...
- lezenie – v podpore drepmo, po šikmej ploche, popod prekážku, ...	- lezenie bokom, po troch, vzad, vpred, plazenie,...
- hádzanie – kotúľanie lopty jednou aj oboma rukami, prehadzovať, chytať loptu,...	- správne a rýchlo kotúľať, hádzať na cieľ, o zem a chytať, hry v dvojiciach, v kruhu, ...
- akrobatické cvičenia – prechod zo stoja do iných polôh, pokus o stoj na jednej nohe, prevaľovanie,...	- striedanie polôh podľa inštrukcie, kotúľ vpred, sviečka, ...

- **používa osvojené spôsoby pohybových činností v nových, neznámych problémových situáciách**

Mladšie deti	**Staršie deti**
- precvičovanie osvojovaných lokomočných pohybov v prírodnom prostredí	- overovanie zvládnutia lokomočných pohybov v problémových situáciách – rebrík, švihadlo, prekážky,...

- **využíva globálnu motoriku prekonávaním prírodných a umelých prekážok**

Mladšie deti	**Staršie deti**
- rozvíjať obratnosť a prekonávanie strachu z nezvyčajných polôh	- zdokonaľovať obratnosť, pohotovosť v neobyčajných polohách

- **prejavuje grafomotorickú gramotnosť,**

Mladšie deti	**Staršie deti**
- základy jemnej motoriky pri hrách	- precvičovať jemnú motoriku pri hrách
- uvoľňovať ramenný a lakťový kĺb	- správne držanie tela pri písaní
- uvoľňovať zápästie	- správny sklon papiera
- koordinácia zraku a ruky	- grafomotorika č. 2, 3
- cvičiť správny úchop písacieho nástroja	- využívanie rôzneho grafického materiálu
- grafomotorika č. 1	- zmenšovať písaciu plochu

- **správa sa ohľaduplne k svojmu zdraviu a k zdraviu iných**

Mladšie deti	**Staršie deti**
- utvárať pozitívny vzťah k jedlu	- mať pozitívny vzťah k jedlu
- základy správneho stolovania	- ovládať základy správneho stolovania
- približovať dôležitosť zásad bezpečnosti pri pohybových aktivitách	- dodržiavať zásady bezpečnosti pri pohybových aktivitách

- pestovať správne hygienické návyky vzhľadom k sebe a ostatným	- vedome správne dodržiavať hygienické návyky
- základy nenásilného a asertívneho správania pri cvičení a činnostiach	- vedome sa správať asertívne a nenásilne vo všetkých pohybových aktivitách

- **prejavuje pozitívne postoje k zdravému životnému štýlu**

Mladšie deti	**Staršie deti**
- základy ochrany zdravia – protidrogová výchova	- zdravý životný štýl - učiť pochopiť, čo to znamená
- základy ochrany prírody – environmentálna výchova	- vedomá ochrana prírody, zber druhotných surovín s vedomím, prečo je to potrebné

2. Osobnostné (intrapersonálne) kompetencie

i. Základy sebauvedomenia

Dieťa v závere predškolského veku:-

0. **uvedomuje si vlastnú identitu**

Mladšie deti	**Staršie deti**
- viesť k pochopeniu „ ja som „	- vie vyjadriť vlastný pocit
- viesť k vyjadreniu vlastných želaní	- vie vyjadriť vlastné želania
- viesť k vyjadreniu vlastných potrieb	- vie vyjadriť vlastné potreby
- viesť k vyjadreniu vlastných požiadaviek	- vie vyjadriť vlastné požiadavky
- viesť k vyjadrovaniu vlastného názoru	- vie vyjadriť vlastný názor, zdôvodniť, prečo, obhajovať vlastný názor
- viesť k sebahodnoteniu a k hodnoteniu iných	- hodnotiť svoje schopnosti v rôznych činnostiach
- učiť pochopiť vlastnú jedinečnosť a jedinečnosť iných	- hodnotiť vlastnú jedinečnosť a jedinečnosť iných
- viesť k dôvere vo vlastné schopnosti	- prejavovať dôveru vo vlastné schopnosti
- viesť k odmietaniu svojho vlastného nevhodného správania	- ospravedlniť sa po nevhodnom správaní druhému a prejaviť spolucítenie s jeho situáciou po konflikte

1. **prejavuje v správaní vzťah k sebe a k iným**

Mladšie deti	**Staršie deti**
- učiť ohľaduplnému správaniu k iným, ale aj k vlastnej osobe	- akceptácia spoločensky priateľského správania
- učiť prejavovať spolupatričnosť s inými	- vytvárať priateľské vzťahy
- učiť pozitívnemu prístupu k ľuďom s hendikepom	- rešpektovať ľudí s hendikepom
- učiť podeliť sa a obdarovať, poznávať pocity pri týchto činnostiach	- podeliť sa a obdarovať, vyjadriť vlastné pocity
- učiť nenásilne riešiť konflikty	- vedieť riešiť konflikty, dohodnúť sa na kompromise
- učiť hodnotiť správanie vlastné aj iných	- zdôvodňovať správanie svoje aj iných v rôznych situáciách

2. **vyjadruje svoje pocity a hodnotí svoj vlastný aktuálny citový stav**

Mladšie deti	**Staršie deti**
- učiť a približovať prežívanie radosti, smútku, bolesti, žiaľu, ...	- primerane prežívať situácie ovplyvnené citmi
- učiť rozlišovať pozitívne a negatívne emócie svoje a iných osôb	- pomenovať, vyjadriť, rozlíšiť a precítiť negatívne a pozitívne emócie svoje aj iných
- učiť vyjadriť pozitívny aj negatívny postoj	- vedieť vyjadriť pozitívny aj negatívny postoj
- učiť obhajovať nenásilne vlastné stanovisko	- vedieť nenásilne obhajovať vlastné stanovisko
- učiť rozhodovať sa pre určitú činnosť	- rozhodnúť sa a zdôvodniť svoje rozhodnutie
- učiť zdôveriť sa kamarátovi a dospelému, blízkym osobám	- vedieť zdôveriť sa blízkym osobám
- učiť nezdôverovať sa a nedôverovať cudzím osobám	- nezdôverovať sa nedôverovať cudzím osobám
- učiť verbálne aj neverbálne vyjadrovať aktuálny citový stav	- verbálne aj neverbálne vyjadrovať aktuálny citový stav

3. **odhaduje svoje možnosti a spôsobilosti**

Mladšie deti	Staršie deti
- učiť pochopiť, čo sa smie a čo nie	- zdôvodniť, čo sa smie a čo nie
- učiť odhadnúť vlastné sily a možnosti	- využívať vlastné sily a možnosti
- učiť veriť vo vlastné sily	- prejavovať primerané sebavedomie vo vlastné sily

4. správa sa sebaisto v rôznych situáciách

Mladšie deti	Staršie deti
- učiť postupne riešiť jednoduchú úlohu v rôznych situáciách	- samostatne riešiť jednoduché aj zložitejšie úlohy, problémy, hľadať kompromisy
- učiť postupne sa presadzovať v hre a v rôznych situáciách	- primerane sa presadzovať v hrách a v rôznych situáciách
- tlmiť nevhodné správanie sa	- zdôvodňovať nevhodné správanie sa

5. uvedomuje si dôsledky svojho správania vzhľadom na iné osoby

Mladšie deti	Staršie deti
- učiť rozlišovať vhodné a nevhodné správanie	- znášať dôsledky vhodného aj nevhodného správania
- učiť uvedomovať si vlastné vhodné aj nevhodné správanie	- uvedomovať si vlastné vhodné a nevhodné správanie
- učiť precítiť dôsledky vhodného a nevhodného správania	- ospravedlniť sa za nevhodné správanie a vnútorne sa s tým stotožniť
- utvárať základy osobnej zodpovednosti	- zodpovedne sa správať

b) Základy angažovanosti

Dieťa v závere predškolského veku:-

6. **presadzuje sa s ohľadom na seba aj druhých**

Mladšie deti	Staršie deti
- učiť ohľaduplnému správaniu sa	- ohľaduplne sa správať voči iným
- učiť rešpektovať správanie a konanie iných	- rešpektovať správanie a konanie iných v skupine
- učiť nenásilne presadiť svoj názor v skupine	- nenásilne presadiť a zdôvodniť svoj názor v skupine
- postupne sa vedieť podeliť s ostatnými	- prejavovať schopnosť vzdať sa niečoho v prospech iných
- učiť dodržiavať pravidlá a dohody v skupine	- cieľavedome dodržiavať pravidlá a dohody v skupine
- učiť postupne odmietať účasť na činnosti nezhodujúcich sa so slušným správaním	- vedome odmietnuť účasť na činnosti nezhodujúcej sa so slušným správaním

7. obhajuje seba a iných, chorých, osoby so zdravotným znevýhodnením, slabých a bezbranných

Mladšie deti	Staršie deti
- učiť obhajovať vlastné správanie a správanie iných	- cieľavedome obhajovať vlastné správanie a správanie iných
- učiť deti akceptovať inakosť ľudí	- akceptovať inakosť ľudí
- viesť deti k pomoci a spolupráci všetkých ľudí	- pomáhať a spolupracovať s deťmi s postihnutím
- učiť chrániť ľudí s postihnutím	- rešpektovať a ochraňovať ľudí s postihnutím
- utvárať základy empatického správania	- správať sa empaticky

8. zaujíma sa o dianie v rodine, v materskej škole a v bezprostrednom okolí

Mladšie deti	Staršie deti
- učiť chápať význam rodiny	- chápať význam rodiny
- učiť participovať na oslavách v rodine, MŠ a inde	- participovať na oslavách v rodine, v MŠ a inde
- učiť poznať významné dni a sviatky v rodine, v MŠ, v spoločnosti	- poznať a zúčastňovať sa príprav osláv v rodine, v MŠ, v spoločnosti
- učiť chápať význam spoločenských akcií	- aktívnou účasťou prispievať k prezentácii MŠ na verejnosti

3. Sociálne (interpersonálne) kompetencie

Dieťa v závere predškolského veku:

9. **pozerá sa na svet aj očami druhých,**

Mladšie deti	**Staršie deti**
učiť vnímať iných ľudí okolo seba	akceptovať iných ľudí okolo seba
učiť počúvať iných ľudí okolo seba	vedome počúvať ľudí okolo seba
učiť rešpektovať ľudí okolo seba	učiť tolerancii medzi ľuďmi
učiť základom empatie	podporovať základy empatického správania

10. správa sa empaticky k svojmu okoliu,

Mladšie deti	**Staršie deti**
učiť rozlišovať citové prejavy druhých	rešpektovať citové prejavy druhých

- **správa sa v skupine, kolektíve podľa spoločenských pravidiel a noriem,**

Mladšie deti	**Staršie deti**
učiť základným spoločenským pravidlám	rešpektovať základné spoločenské pravidlá
v hrách s deťmi učiť používať základné spoločenské pravidlá	samostatne používať spoločenské pravidlá
učiť používať základné spoločenské pravidlá v reálnom živote	používať základné spoločenské pravidlá v reálnom živote

- **hrá sa a pracuje vo dvojici, v skupine, kolektíve,**

Mladšie deti	**Staršie deti**
učiť nadviazať kontakt s rovesníkom	spontánne nadviazať kontakt s rovesníkom
učiť deti rozvíjať spoločnú hru v dvojiciach, neskôr v skupine	vedieť rozvíjať a zotrvať v skupinovej hre
učiť rešpektovať spoluhráča	rešpektovať v činnosti spoluhráča
učiť podeliť sa v hre s hračkou	vedieť podeliť sa s hračkou

- **plánuje, organizuje a hodnotí činnosť,**

Mladšie deti	**Staršie deti**
učiť základným pracovným postupom na základe modelovej situácie	dodržiavať základné pracovné postupy
učiť plánovať základné pracovné postupy	vedieť plánovať základné pracovné postupy
učiť organizovať spoločné aktivity a hry	samostatne organizovať spoločné aktivity
učiť hodnotiť činnosť	vedieť hodnotiť činnosť

- **zotrvá v hre a inej činnosti a dokončí ju,**

Mladšie deti	**Staršie deti**
učiť deti hrať sa	zotrvať v spoločnej hre dlhšiu dobu
učiť dodržiavať a rešpektovať vlastné pravidlá v hre a v inej činnosti	dodržiavať a rešpektovať vlastné pravidlá v hre a v inej činnosti
učiť dokončiť hru a inú činnosť	cieľavedome dokončiť hru a inú činnosť

- **preberá spoluzodpovednosť za seba i za činnosť skupiny,**

Mladšie deti	**Staršie deti**
učiť uvedomiť si spoluzodpovednosť v hre a inej činnosti	prejavovať spoluzodpovednosť v hre
učiť priznať vlastnú chybu v hre	vedieť priznať chybu v hre
učiť tolerancii chyby druhého v hre	vedieť tolerovať chyby druhého v hre
učiť predchádzať negatívnemu správaniu v hre a činnostiach	vedieť predchádzať negatívnemu správaniu v hre a činnostiach

- **nadväzuje spoločensky prijateľným spôsobom kontakty s druhými a udržiava s nimi harmonické vzťahy,**

Mladšie deti	**Staršie deti**
učiť deti nadväzovať kontakty s inými	vedieť samostatne nadviazať kontakty s druhými
učiť tolerancii s inými	tolerovať v hre iných
učiť deti nedať sa ovplyvňovať negatívnym správaním v hre a činnosti	uvedomovať si negatívne správanie kamaráta a nedať sa ovplyvniť

učiť hodnotiť kvalitu správania v hre	vedieť hodnotiť kvalitu správania v hre a činnosti

- **rieši konflikty s pomocou dospelých alebo samostatne,**

Mladšie deti	**Staršie deti**
učiť deti, čo to je konflikt	vedieť posúdiť hĺbku konfliktu
učiť deti riešiť konflikt nenásilne za pomoci dospelého	samostatne riešiť konflikt a dokázať sa aj bez pomoci dospelých upokojiť po konflikte

- **pomáha druhým s pomocou dospelého, aj samostatne,**

Mladšie deti	**Staršie deti**
učiť pochopiť význam pomoci iným	vedieť zdôvodniť pomoc iným
učiť pomôcť v hre a činnosti iným	cieľavedome pomáhať z vnútornej potreby iným
učiť prežívať radosť z pomoci iným	prejaviť radosť z pomoci iným
učiť pomáhať s pomocou dospelého aj samostatne	vedieť pomáhať s pomocou dospelého aj samostatne

- **akceptuje a rešpektuje multikultúrne odlišnosti detí a dospelých,**

Mladšie deti	**Staršie deti**
učiť poznávať ľudí rôznych farby pleti	rešpektovať ľudí rôznych farby pleti
učiť rešpektovať ľudí iného vierovyznania a národností	rešpektovať ľudí iného vierovyznania a národností

- **prejavuje ohľaduplnosť k svojmu prostrediu**

Mladšie deti	**Staršie deti**
učiť poznávať prostredie okolo seba (živá a neživá príroda, obydlia, ...)	poznať prostredie okolo seba (živá a neživá príroda, obydlia, ...)
učiť deti chrániť prostredie okolo seba	chrániť prostredie okolo seba
učiť zveľaďovať prostredie okolo seba	zveľaďovať prostredie okolo seba
učiť poznávať miesto človeka v danom prostredí	poznať postavenie človeka v danom prostredí

4. Komunikatívne kompetencie

Dieťa v závere predškolského veku:

- **vedie monológ, nadväzuje a vedie dialóg a rozhovor s deťmi i dospelými,**

Mladšie deti	**Staršie deti**
učiť porozumieť pokynom	využívať v rozhovore jednoduché a rozvité vety, neskôr súvetia
učiť vykonať pokyn	postupne v reči využívať všetky slovné druhy
učiť pomenovať predmety a javy okolo seba, zopakovať pokyn	zmysluplne sa hrať so slovami na základe zvukových a rytmických vlastností slov (analýza, syntéza)
učiť samostatne tvoriť jednoduché vety, formulovať odpovede na otázky	postupne viesť dialóg a monológ na danú tému (rozprávka, príbeh)
učiť nadväzovať rozhovor s kamarátom a dospelým	využívať v rozhovore tvorivosť a fantáziu, zotrvať v rozhovore určitý čas
učiť viesť rozhovor gramaticky správne s využitím rôznych slovných druhov (príd. mená, podst. mená, slovesá, ...)	rešpektovať v rozhovore druhého, samostatne klásť otázky, odpovedať zmysluplne na otázky, gramaticky správne

- **počúva aktívne a s porozumením myšlienky a informácie z rôznych médií,**

Mladšie deti	**Staršie deti**
učiť počúvať a vnímať informácie v podaní učiteľky, detí, dospelých	vedieť dlhšie počúvať nové informácie z médií
učiť počúvať, porozumieť a rozlišovať informácie z rôznych médií doma i v MŠ	porozumieť počutému, využiť informácie v rôznych činnostiach
učiť reprodukovať vypočutú informáciu doma a v MŠ	informovať iných o získaných informáciách z médií
učiť použiť novú informáciu v hre	pokúsiť sa vytvoriť text pre médiá (hry na televíznych spravodajcov)

- **vyjadruje a komunikuje svoje myšlienky, názory,**

Mladšie deti	**Staršie deti**

učiť vyjadriť vlastnú myšlienku, názor rôznym spôsobom (verbálne, neverbálne)	vyjadrovať zmysluplné vlastné myšlienky, názor rôznym spôsobom (verbálne, neverbálne)
učiť samostatne formulovať vlastné myšlienky, prosby	samostatne formulovať vlastné myšlienky, prosby
učiť presadiť vlastný názor v hre a rôznych činnostiach	vedieť presadiť vlastný názor v hre a rôznych činnostiach
učiť zdôvodniť svoj názor	vedieť zdôvodniť svoj názor

- **reprodukuje oznamy, texty,**

Mladšie deti	**Staršie deti**
učiť reprodukovať krátky oznam	vedieť reprodukovať oznam, otázku, odkaz,...
učiť samostatne sformulovať krátky oznam (opis činnosti,...)	samostatne sformulovať krátky oznam (opis činnosti,...)
učiť reprodukovať krátke veršované literárne útvary	reprodukovať krátke veršované literárne útvary
učiť reprodukovať dramatické texty	reprodukovať dramatické texty

- **volí primeraný, kreatívny spôsob komunikácie vzhľadom na situáciu,**

Mladšie deti	**Staršie deti**
učiť v rozhovore využívať primeranú silu a intenzitu hlasu	v rozhovore využívať primeranú silu a intenzitu hlasu
učiť deti zaujať rozhovorom iných	vedieť zaujať rozhovorom iných
učiť deti vhodnosti rozhovoru (nie vždy sa vnucovať a vypytovať,...)	vedieť viesť rozhovor vyplývajúci z danej situácie
učiť v rozhovore používať získané poznatky a vlastnú kreativitu	využívať v rozhovore nové informácie, vlastnú kreativitu

- **komunikuje osvojené poznatky,**

Mladšie deti	**Staršie deti**
učiť používať získané poznatky v komunikácii	vedieť používať získané poznatky v komunikácii
učiť smelo sa zapájať do komunikácie o danej téme	smelo sa zapájať do komunikácie o danej téme

- **prejavuje predčitateľskú gramotnosť,**

Mladšie deti	**Staršie deti**
učiť deti pozitívnemu vzťahu ku knihám	rozlišovať tvary písmen podľa vzhľadu
učiť poznávať dôležitosť kníh	zostavovať a spájať písmená z rôznych materiálov (aj bez zmyslu)
učiť „čítať" knihy podľa obrázkov	čítať maľované čítanie
učiť vymýšľať príbehy podľa obrázkov	zostavovať obrázkové čítanie – dejové obrázky

- **chápe a rozlišuje, že niektorí ľudia sa dorozumievajú aj inými jazykmi.**

Mladšie deti	**Staršie deti**
učiť rozlišovať cudzí jazyk, nárečie	vedieť rozlišovať cudzí jazyk, nárečie
postupne oboznamovať deti so základmi cudzieho jazyka	pokračovať v oboznamovaní s cudzím jazykom
učiť deti pochopiť, že sú aj iné spôsoby komunikácie – znaková reč, Brailove písmo	vedieť, že ľudia sa dorozumievajú aj iným spôsobom, nie len rečou

5. Kognitívne kompetencie

a) Základy riešenia problémov

Dieťa v závere predškolského veku:

- **hľadá a objavuje súvislosti medzi jednotlivými informáciami, objavuje tie, ktoré sú nápomocné pri riešení problému,**

Mladšie deti	**Staršie deti**
učiť poznávať a pomenúvať predmety, javy, činnosti, deje okolo seba	rozlišovať, manipulovať, triediť, usporadúvať predmety, javy, deje, činnosti
učiť rozlišovať, porovnávať jednoduché tvary, činnosti,	porovnávať predmety, deje, činnosti

deje	
učiť hľadať súvislosti medzi problémami	samostatne riešiť problémové úlohy
učiť deti riešiť jednoduché problémové úlohy	zdôvodniť svoje rozhodnutie riešenia problému
učiť hľadať aj iné riešenia problémov	hľadať viacero alternatív riešenia problému

- **rieši samostatne alebo s pomocou učiteľa problémy v osobnej a spoločenskej rovine,**

Mladšie deti	**Staršie deti**
učiť riešiť vlastné problémy (som smädný, chcem ísť na WC, môžem, nesmiem..)	vedieť riešiť vlastné problémy rozhodovaním, zdôvodňovaním
učiť deti riešiť konflikty dohovorom	riešiť konflikty dohovorom
Učiť deti hľadať možnosti riešenia osobných a spoločenských konfliktov	Vybrať vhodnú možnosť riešenia konfliktu
Učiť poznávať dôsledky nevhodného konania	Znášať dôsledky nevhodného správania

- **rieši jednoduché problémové úlohy,**

Mladšie deti	**Staršie deti**
učiť riešiť jednoduché úlohy s pomocou dospelého	samostatne riešiť jednoduché problémové úlohy

- **uplatňuje v hre a rôznych situáciách matematické myslenie.**

Mladšie deti	**Staršie deti**
učiť deti porovnávať, triediť a orientovať sa v priestore, riešiť cesty a labyrinty	vedieť porovnávať, triediť a orientovať sa v priestore, riešiť cesty a labyrinty
učiť deti porovnávať, triediť a určovať počty predmetov a javov,	vedieť porovnávať, triediť a určovať počty predmetov a javov,
učiť poznávať základné farby	rozlišovať základné farby a ich odtiene

b) Základy kritického myslenia

Dieťa v závere predškolského veku:

- **porovnáva podobnosti a rozdiely predmetov, javov, osôb, atď.,**

Mladšie deti	**Staršie deti**
učiť deti rozlišovať veľkosti predmetov	rozlišovať veľkosti predmetov – malý, väčší, ...
triediť súbory podľa objemu, veľkosti, počtu	triediť súbory podľa objemu, veľkosti, počtu
učiť určiť viac vlastností predmetov (farba, tvar, materiál, ...)	určiť viac vlastností predmetov (farba, tvar, materiál, ...)

- **odôvodňuje svoje názory, prejavuje postoje, vyslovuje jednoduché úsudky,**

Mladšie deti	**Staršie deti**
učiť deti mať vlastný názor	vyjadriť vlastný názor a zdôvodniť ho
Učiť deti vyjadriť vlastný názor	Vedieť prejaviť vlastný postoj
Učiť deti vysloviť jednoduchý úsudok	Vedieť vyjadriť jednoduchý úsudok

- **hodnotí spontánne a samostatne vo svojom bezprostrednom okolí, čo sa mu páči/nepáči, čo je správne/nesprávne, čo je dobré/zlé na veciach, osobách, názoroch.**

Mladšie deti	**Staršie deti**
učiť deti hodnotiť seba a svoje okolie, správanie ľudí okolo seba a ich názory	vedieť hodnotiť seba a svoje okolie, správanie ľudí okolo seba a ich názory

c) Základy tvorivého myslenia

Dieťa v závere predškolského veku:

- **uplatňuje vlastné predstavy pri riešení problémov,**

Mladšie deti	**Staršie deti**
učiť deti presadiť vlastný názor	presadiť vlastný názor a zdôvodniť ho
učiť deti hľadať správne alternatívy riešenia	samostatne hľadať prijateľné alternatívy riešenia
učiť vybrať správnu a prijateľnú alternative	vybrať správnu a prijateľnú alternatívu

- **nachádza neobvyklé odpovede alebo riešenia,**

Mladšie deti	**Staršie deti**

učiť deti dokončovať príbehy	dokončovať príbehy, čítať „maľované čítanie“
Dávať deťom možnosť vyjadriť spôsob riešenia problému rôznymi činnosťami – kresba, mimika, pohyb, ...	vyjadriť spôsob riešenia problému rôznymi činnosťami – kresba, mimika, pohyb, ...
Učiť deti vytvárať príbeh na základe dejových obrázkov	vytvárať príbeh na základe dejových obrázkov, vysvetliť svoje riešenie

- **objavuje a nachádza funkčnosť vecí, predstáv alebo myšlienok, uvedomuje si ich zmeny,**

Mladšie deti	**Staršie deti**
objavovať a všímať si funkčnosť vecí	objavovať a všímať si funkčnosť vecí, vysvetliť ju
učiť realizovať vlastné myšlienky a predstavy	vedieť realizovať vlastné myšlienky a predstavy
učiť deti chápať zmeny vo funkčnosti predmetov	vedieť opísať zmeny vo funkčnosti predmetov

- **objavuje algoritmus riešenia úloh pokusom a omylom alebo podľa zadávaných inštrukcií, odstraňuje prípadnú chybu.**

Mladšie deti	**Staršie deti**
riešiť s deťmi úlohy pokusom a omylom	samostatne riešiť úlohy pokusom a omylom
riešiť úlohu spoločne podľa zadávaných inštrukcií	samostatne riešiť úlohy pomocou zadávaných inštrukcií
učiť hľadať a odstraňovať chybu v riešení	samostatne nachádzať chyby v riešení a odstraňovať ich

d) Učebné kompetencie

Dieťa v závere predškolského veku:

- prejavuje zvedavosť a spontánny záujem o spoznávanie nového,
- využíva primerané pojmy, znaky a symboly,
- pozoruje, skúma, experimentuje,
- objavuje a hľadá súvislosti medzi vlastnými skúsenosťami a poznatkami,
- aplikuje v hre, rôznych aktivitách a situáciách získané poznatky a skúsenosti,
- kladie otázky a hľadá odpovede, aby porozumelo obklopujúcemu svetu vecí, javov, dejov a vzťahov,
- učí sa spontánne (vlastnou zvedavosťou) aj zámerne (pod učiteľovým vedením),
- vyvíja vôľové úsilie v hre a inej činnosti,
- prekonáva prekážky v učení,
- plánuje a organizuje si optimálne prostredie na činnosť,
- prejavuje aktivitu v individuálnom i skupinovom učení,
- hodnotí vlastný výkon, teší sa z vlastných výsledkov, uznáva aj výkon druhých,
- zvláda základy učenia sa na základe osobnej motivácie,
- naučí sa pracovať s hračkami, knihou, učebnými pomôckami,
- sústredí sa primerane dlhý čas na hru a na zámernú riadenú výchovno-vzdelávaciu činnosť.

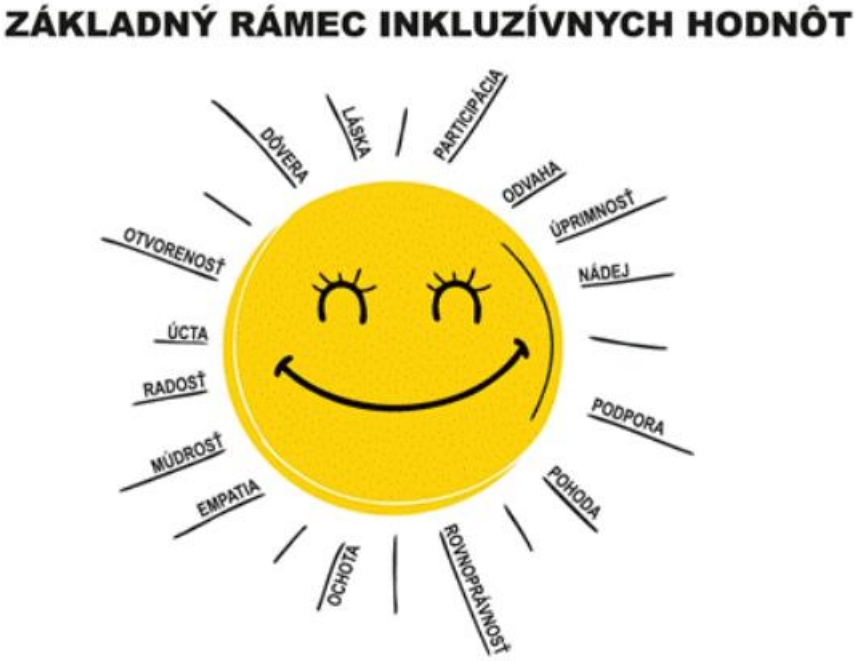
e) Informačné kompetencie

Dieťa v závere predškolského veku:

- prejavuje radosť zo samostatne získaných informácií,

- využíva rôzne zdroje získavania a zhromažďovania informácií aj mimo materskú školu (od osôb v okolitom prostredí, z detských kníh, časopisov a encyklopédií, prostredníctvom informačno-komunikačných technológií, z rôznych médií).

VIII. Systém podpory deti v súlade s princípmi inkluzívneho vzdelávania

Naša materská škola v súčasnosti je schopná poskytovať podmienky pre inkluzívne vzdelávanie. Toto vzdelávanie napĺňa myšlienku rovnosti šancí pre všetkých, rovnosti prístupu ku vzdelávaniu a v konečnom dôsledku k zabezpečeniu sociálnej inklúzie. V predprimárnom vzdelávaní v materských školách sa myšlienka inklúzie dotýka najmä detí so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami s cieľom prijať takéto deti do bežných materských škôl. Ide o deti so zdravotným znevýhodnením, deti zo sociálne znevýhodneného prostredia, ale aj deti s nadaním. Tieto deti a ich rozvoj vyžadujú podporu, ktorá je náročnejšia a komplexnejšia v porovnaní s podporou poskytovanou deťom so štandardným vývinom. Materská škola je pripravená na takúto komplexnú podporu poskytujúcu mieru komplexnosti a modifikácie podpory a starostlivosti. Je podmienená od špecifickej formy výchovno-vzdelávacích potrieb konkrétnych detí.

Kritériá inkluzívneho vzdelávania:

- Spravodlivosť a rovnosť v poskytovaní výchovy a vzdelávania,
- Koordinované ciele a spolupráca,
- Pripravenosť pedagogických zamestnancov materských škôl na inkluzívne vzdelávanie,
- Inkluzívne prostredie materskej školy.

Dieťa so zdravotným znevýhodnením sa vzdeláva podľa školského vzdelávacieho programu školy. Ak jeho špeciálne výchovno-vzdelávacie potreby neumožňujú, aby sa vzdelávalo podľa školského vzdelávacieho programu, dieťa sa vzdeláva podľa individuálneho vzdelávacieho programu vypracovaného v súlade s odporúčaniami zariadenia poradenstva a prevencie a s informovaným súhlasom zákonného zástupcu dieťaťa. Deťom so zdravotným znevýhodnením sa v súlade s princípmi inkluzívneho vzdelávania a odporúčaniami zariadenia poradenstva a prevencie poskytujú rôzne formy špecifickej pedagogickej a odbornej podpory a intervencie.

FORMY PEDAGOGICKEJ PODPORY V TRIEDE

Pedagogická podpora v triede detí v súlade s princípmi inkluzívneho vzdelávania pre nás znamená vytváranie takého prostredia, v ktorom má každé dieťa – bez ohľadu na svoje schopnosti, potreby či zázemie – možnosť plnohodnotne sa zapojiť do učenia a rozvíjať svoj potenciál.

1. Diferencovaná výučba
   - prispôsobiť obsah učiva
   - prispôsobiť tempo výučby
   - zvoliť rôzne metódy výučby
   - používať rôzne formy prezentácie učiva
   - zadávať úlohy s rôznou náročnosťou alebo rôznym spôsobom spracovania
   - organizovať flexibilné skupiny
   - poskytovať individuálnu podporu počas aktivít

2. Individuálny prístup
   - tvoriť individuálne vzdelávacie plány (IVP)
   - sledovať pravidelne pokrok dieťaťa
   - poskytovať dodatočné vysvetlenie alebo podporu

3. Podporné opatrenia
   - zabezpečovať asistenta učiteľa pre deti so špeciálnymi potrebami
   - zabezpečovať pomocného vychovávateľa pre deti so sebaobslužnými ťažkosťami
   - upravovať prostredie (napr. vytvárať relaxačný kútik, využívať kompenzačné pomôcky)
   - využívať alternatívne spôsoby hodnotenia (slovné hodnotenie, portfólio)

4. Pozitívna klíma v triede
   - podporovať rešpekt, toleranciu a spoluprácu
   - predchádzať šikanovaniu a sociálnemu vylúčeniu
   - rozvíjať sociálne a emocionálne kompetencie

5. Aktívne zapojenie detí
   - podporovať participáciu všetkých detí na výučbe
   - využívať kooperatívne učenie sa
   - podporovať sebavyjadrenie a samostatnosť

6. Spolupráca s odborníkmi a rodinou
   - konzultovať so špeciálnymi pedagógmi a psychológmi
   - zapájať rodičov do vzdelávacieho procesu

- plánovať spoločne podporu pre dieťa

VÝZNAM INKLUZÍVNEJ PEDAGOGICKEJ PODPORY

Takto nastavené vzdelávanie:

- zvyšuje šance na úspech všetkých detí
- podporuje sociálnu súdržnosť a empatiu
- pripravuje deti na život v rozmanitej spoločnosti

Inkluzívna pedagogická podpora teda nie je len o pomoci „slabším" deťom, ale o systematickom prístupe, ktorý zlepšuje kvalitu vzdelávania pre všetkých.

Individuálna podpora detí v triede pre nás predstavuje cielené prispôsobovanie výchovno vzdelávacieho procesu tak, aby zodpovedalo jedinečným potrebám, schopnostiam, tempu a záujmom každého dieťaťa. Je kľúčovou súčasťou kvalitného a inkluzívneho vzdelávania v našej materskej škole.

HLAVNÉ FORMY INDIVIDUÁLNEJ PODPORY

Každé dieťa sa učí inak – má odlišné tempo, štýl učenia aj úroveň schopností. Individuálna podpora preto znamená, že učiteľ tieto rozdiely rešpektuje a aktívne reaguje.

1. Diagnostika potrieb dieťaťa
   - pozorovať správanie a výkonu
   - viesť rozhovory s dieťaťom a rodičmi
   - identifikovať silné stránky aj oblasti, kde dieťa potrebuje pomoc

2. Prispôsobenie výučby
   - upravovať náročnosť úloh (jednoduchšie alebo rozširujúce zadania)
   - prispôsobiť tempo v aktivitách
   - využívať rôzne výučbové metódy

3. Individuálne vzdelávacie plány (IVP)
   - stanoviť konkrétne ciele pre dieťa
   - plánovať kroky na ich dosiahnutie
   - vyhodnocovať a upravovať pravidelne plán

4. Priama podpora počas výučby

- vysvetliť individuálne učivo podľa potrieb dieťaťa
- opakovať a zjednodušovať pokyny
- rozdeľovať úlohy na menšie, zvládnuteľné kroky
- priebežne kontrolovať porozumenie (otázky, spätná väzba)
- pomáhať pri začatí alebo dokončení úlohy
- povzbudzovať a motivovať dieťa
- prispôsobovať tempo aktivít (viac času / rýchlejšie úlohy)
- využívať názorné pomôcky alebo vizualizáciu
- zadávať úlohy individuálne podľa schopností
- poskytovať okamžitú spätnú väzbu k výkonu dieťaťa

5. Využívať podporné prostriedky

- obrázky, schémy, grafy, kartičky alebo myšlienkové mapy, ktoré pomáhajú lepšie pochopiť a zapamätať si učivo
- predmety na manipuláciu (napr. počítadlá, kocky, modely), ktoré podporujú učenie cez skúsenosť
- kompenzačné pomôcky (napr. obrázky, tabuľky, technológie)
- stručné postupy, pravidlá alebo „nápovedy“, ktoré dieťaťu pomáhajú pri samostatnej aktivite
- vzdelávacie aplikácie, interaktívne tabule, audiovizuálne materiály alebo programy na podporu čítania a písania

6. Spolupráca s odborníkmi

- školský psychológ
- psychológ alebo logopéd
- spoločné nastavovanie podpory

7. Podpora motivácie a sebavedomia

- oceňovať pokrok, nie len výsledok
- poskytovať pozitívnu spätnú väzbu
- vytvárať bezpečné prostredie bez strachu z chyby

Individuálna podpora pre nás znamená „vidieť každé dieťa zvlášť“ a pomáhať mu napredovať vlastným tempom, pričom sa zachováva jeho dôstojnosť a jedinečnosť.

AKO SA STARÁME O PRIJÍMAJÚCU KLÍMU

- vytvárame bezpečné a podporné prostredie, kde sa deti nemusia báť vyjadriť svoj názor
- dôsledne vytvárame vzájomný rešpektu, toleranciu a empatiu
- nastavujeme jasné pravidlá správania, ktoré platia pre všetkých rovnako
- podporujeme spoluprácu namiesto súťaženia (skupinové a kooperatívne aktivity)
- oceňujeme rozmanitosť (kultúrnu, jazykovú, individuálne schopnosti a pod.)
- realizujeme pravidelné aktivity na rozvoj sociálnych a emocionálnych zručností
- udržiavame otvorenú komunikáciu medzi učiteľom, dieťaťom a rodičom (diskusie, kruhy, reflexie)
- využívame pozitívne posilňovanie správania (pochvala, uznanie pokroku)

PREVENTÍVNE OPATRENIA PROTI DISKRIMINÁCII A SEGREGÁCII

- uplatňujeme nulovú toleranciu diskriminácie – jasne pomenúvame neprijateľné správanie
- aktívne predchádzame šikane a vylučovaniu (monitorujeme vzťahy v triede)
- zabezpečujeme rovnaký prístup ku všetkým deťom bez zvýhodňovania či znevýhodňovania
- vyhýbame sa rozdeľovaniu detí na „slabších“ a „lepších“ (vytvárame inkluzívne skupiny)
- prispôsobujeme výučbu tak, aby sa mohli zapojiť všetky deti bez vyčleňovania
- využívame kooperatívne učenie, kde má každý svoju rolu
- pravidelne vedieme rozhovory o hodnotách (rešpekt, rovnosť, prijatie odlišností)
- spolupracujeme s rodičmi a odborníkmi pri riešení problémov
- včas zasahujeme pri náznakoch nevhodného správania
- podporujeme pozitívne vzťahy medzi deťmi (spoločné aktivity, projekty)

Dokument Materskej škole Kuková na podporu zákazu segregácie predstavuje komplexný nástroj na boj proti segregácii, podporu rovnosti vo vzdelávaní a vytváranie školského prostredia, v ktorom má každé dieťa rovnaké šance na úspech. Zabezpečuje dodržiavanie zákazu segregácie a podporu inkluzívneho vzdelávania.

IX. Stratégia digitálnej transformácie vzdelávania

V materskej škole dlhodobo vytvárame podmienky, aby deti primerane svojim schopnostiam spoznávali digitálny svet, rozvíjali si základné digitálne zručnosti a získavali pozitívny vzťah k technológiám. Prostredníctvom hry, objavovania, tvorivých aktivít a riešenia problémov podporujeme rozvoj informatického myslenia, spolupráce, komunikácie a tvorivosti detí. Zároveň podporujeme deti k bezpečnému, zodpovednému a primeranému používaniu digitálnych technológií s dôrazom na vyváženie digitálnych aktivít, pohybu a hry.

Digitálne technológie využívame ako prirodzenú súčasť vzdelávacích aktivít, pričom dbáme na to, aby podporovali aktívne učenie, tvorivosť, objavovanie a spoluprácu detí. Deti využívajú jednoduché digitálne pomôcky, interaktívne aktivity či robotické hračky najmä formou hry, riešenia problémových úloh a zážitkového učenia.

Zameriavame sa na rovnováhu medzi digitálnymi a nedigitálnymi skúsenosťami. Digitálne aktivity pravidelne prepájame s pohybom, manipuláciou s konkrétnymi predmetmi, pobytom vonku, sociálnou interakciou a tvorivými činnosťami. Technológie využívame ako podporný prostriedok, ktorý rozširuje možnosti učenia sa a poznávania sveta.

Ciele orientované na dieťa

Poznávanie digitálneho sveta

- spoznávať digitálne zariadenia vo svojom okolí,
- pomenúvať základné digitálne pomôcky a ich využitie,
- rozlišovať medzi digitálnymi a nedigitálnymi predmetmi,
- objavovať, na čo slúžia jednoduché digitálne zariadenia,
- všímať si technológie v každodennom živote.

Rozvoj digitálnych zručností

- používať jednoduché digitálne zariadenia primerane schopnostiam dieťaťa,
- manipulovať s interaktívnou tabuľou alebo robotickou hračkou podľa pokynov,
- vykonávať jednoduché úlohy pomocou digitálnych pomôcok,
- dodržiavať pravidlá v aktivitách s digitálnymi zariadeniami,
- učiť sa bezpečne zaobchádzať s technológiami.

Rozvoj informatického myslenia

- riešiť jednoduché problémy krok za krokom,
- triediť, porovnávať a usporadúvať predmety podľa pravidiel,
- skladať jednoduché postupy a sledovať ich,
- hľadať rôzne možnosti riešenia úloh,
- objavovať vzťahy medzi príčinou a následkom,
- reagovať na jednoduché pokyny a vytvárať vlastné postupy,
- rozvíjať logické myslenie prostredníctvom hier a aktivít.

Tvorivosť a objavovanie

- využívať tvorivo digitálne aj nedigitálne pomôcky,

- experimentovať a objavovať nové možnosti pri hre,
- vytvárať jednoduché obrázky, zvuky alebo pohybové sekvencie,
- zapájať tvorivosť pri riešení úloh,
- skúšať nové nápady a postupy.

Sociálne a komunikačné kompetencie

- spolupracovať s ostatnými deťmi pri aktivitách,
- striedať sa v aktivitách s digitálnymi pomôckami,
- komunikovať svoje nápady a riešenia,
- pomáhať ostatným pri spoločných úlohách,
- rešpektovať dohodnuté pravidlá pri hrách a aktivitách.

Bezpečnosť a zodpovednosť

- používať digitálne zariadenia bezpečne a primerane schopnostiam,
- dodržiavať dohodnuté pravidlá v aktivitách s technológiami,
- rozpoznávať vhodné a nevhodné správanie pri používaní digitálnych zariadení,
- učiť sa chrániť svoje súkromie,
- primerane striedať čas strávený pri technológiách pohybom a hrou.

Hodnotenie realizácie a rozvoja digitálnych kompetencií detí realizujeme strategickým prístup k využívaniu digitálnych technológií systematicky a v súlade s potrebami detí, zamestnancov aj celej školy:

- Pri plánovaní vychádzame z pozorovania detí, ich individuálnych potrieb a úrovne digitálnych zručností, ako aj z odborných odporúčaní a moderných trendov vo vzdelávaní. Pravidelne zaraďujeme aktivity s využitím interaktívnej tabule, robotických hračiek, digitálnych edukačných programov a pod., ktoré prepájame s pohybovými, konštruktívnymi, tvorivými a inými činnosťami.
- Stanovujeme si primerané a realistické ciele zamerané na rozvoj digitálnych kompetencií detí, pedagogických zamestnancov aj modernizáciu výchovno-vzdelávacieho procesu.
- Realizujeme priebežné vzdelávanie pedagogických zamestnancov, vzájomné hospitácie a zdieľanie skúseností, vďaka čomu sa zvyšuje kvalita využívania digitálnych technológií. Efektivitu pravidelne hodnotíme prostredníctvom spätnej väzby, pozorovania detí a spoločnej reflexie, na základe čoho upravujeme ďalšie plánovanie.

Podporujeme rozvoj digitálnych kompetencií pedagogických aj ostatných zamestnancov prostredníctvom pravidelného vzdelávania, samoštúdia, vzájomného zdieľania skúseností a praktického využívania digitálnych technológií pri plánovaní a realizácii výchovno-vzdelávacej činnosti. Pedagogickí zamestnanci sa učia kriticky vyberať vhodné digitálne nástroje a aplikácie s ohľadom na schopnosti detí, bezpečnosť, obsah a vzdelávací prínos. Pri svojej práci využívame notebooky, počítače, interaktívne tabule, tlačiarne, digitálne vzdelávacie programy, edukačné aplikácie, online metodické portály, robotické pomôcky, digitálne fotoaparáty, audiovizuálnu

techniku a pod. Zamestnanci využívajú digitálne technológie aj pri príprave edukačných materiálov, dokumentácie, komunikácii s rodičmi a organizovaní výchovno-vzdelávacích aktivít.
Dôraz kladieme na

- bezpečné, zmysluplné a primerané využívanie digitálnych pomôcok, ktoré podporujú aktívne učenie, tvorivosť, komunikáciu a spoluprácu.
- vytváranie bezpečného, podnetného a primeraného prostredia, v ktorom dospelí modelujú zodpovedné, kultúrne a primerané používanie digitálnych technológií.

Pozorujeme a hodnotíme priebežne efektívnosť využívania digitálnych technológií prostredníctvom pozorovania detí, reflexie pedagogických zamestnancov, vzájomného zdieľania skúseností a plánovania ďalších krokov.

Dlhodobou víziou našej materskej školy je vytvorenie modernej digitálnej kultúry školy, v ktorej technológie prirodzene dopĺňajú hru, pohyb, sociálnu interakciu a zážitkové učenie detí.

STRATÉGIE EDUKAČNEJ ČINNOSTI:

-zážitkové učenie, praktické činnosti, kreslenie a maľovanie, modelovanie, strihanie, vytrhávanie, hudobno-pohybové hry, nácvik piesni, prednes básní, čítanie rozprávok, počúvanie príbehov a rozprávok, situačné čítanie kreslených príbehov, práca s knihou, práca s ilustráciami, triedenie, vychádzky, grafomotorické cvičenia, konštruktívne a grafické činnosti, vychádzky, relaxačné cvičenia, zostrojovanie, hry s puzzle, demonštračné metódy, pracovné činnosti v školskej záhrade, pohybové a relaxačné cvičenia, individuálna práca, problémové situácie, slovný opis, rozbor textov, skupinová práca, logické postupy, pokusy – experimentovanie, tvorivá dramatika, dramatizácia, tvorivé konštrukčné hry, zmyslové hry, rozhovor, kooperatívne učenie, ekologicky motivované hry.

Pravidelné inovatívne aktivačné metódy vo výchovno-vzdelávacom procese:

Daltonská metóda - v materskej škole podporuje u detí samostatnosť, zodpovednosť a spoluprácu prostredníctvom individuálnych a skupinových aktivít. Učiteľka pripravuje ponuku úloh a aktivít, z ktorých si deti vyberajú a pracujú vlastným tempom. Cieľom je vychovať slobodné a zodpovedné deti, ktoré si samy organizujú prácu, spolupracujú s ostatnými a rozvíjajú svoje schopnosti.

Eľkoninova metóda - v materskej škole je hravý spôsob rozvoja predčitateľských zručností detí prostredníctvom rozvoja ich fonematického uvedomovania, teda schopnosti rozlišovať a analyzovať jednotlivé zvuky (hlásky) v slove. V materských školách sa využíva na prevenciu dyslexie, pomáha deťom s oneskoreným vývinom reči a

pripravuje ich na úspešný štart v škole rozvíjaním ich sluchovej pozornosti a koncentrácie prostredníctvom tematických hier.

Hejného metóda - v materských školách je spôsob výučby, ktorý rozvíja matematické myslenie a záujem detí o matematiku prostredníctvom zábavných aktivít a diskusií. Metóda využíva rôzne prostredia a úlohy, kde sa deti učia objavovať matematické koncepty samé, rozvíjajú svoje schopnosti a individualizujú vzdelávanie podľa svojich potrieb a veku.

Imitačná metóda - v materských školách sa využíva pre osvojovanie piesní, kde učiteľ predvedie pieseň a deti ju napodobňujú sluchom a hlasom. Okrem spievania sa zameriava aj na rozvoj rytmu, zoznámenie s notami a podporu hry na hudobné nástroje, aby bola hudobná výchova zábavná a komplexná.

UČEBNÉ ZDROJE:

-didaktický materiál, obrázkový materiál, detské obrázkové knihy, leporelá, rozprávkové knihy detské encyklopédie, odborná literatúra pre pedagogických zamestnancov, detské časopisy, výtvarný materiál, pracovný materiál, prírodný materiál, odpadový materiál, hudobný materiál pracovné listy, pracovné zošity, puzzle, pexeso, CD-prehrávač, CD – piesne, stavebnice, maňušky, bábky, hračky, makety, telovýchovné náradie, detské záhradné náradie

Školský vzdelávací program je otvorený,
môže reagovať na všetky podnety
z vnútorného a vonkajšieho prostredia materskej školy.

Riaditeľka materskej školy